

Vereniging van vrijwilligers in de Archeologie

Secretariaat AWN 18
Gerard Tiemessen
Zaagmolenerf 8 7241 VJ Lochem
awn18secretariaat@gmail.com
0573-252768

AWN18-Nieuwsbrief september 2016

In dit nummer

We zoeken nog steeds nieuwe bestuursleden	1
Nieuw bestuurslid Hans Louwhoff	1
Lezing Jan Verhagen 5 oktober 2016. Nieuwe inzichten in de Romeinse waterwerken en de Gelderse limes	2
Op zoek naar Hamaland	2
Veldkartering 12 november te Wilp	4
Metaaltijdendag 7 oktober 2016	4
Reuwendagen 2016 op 3 en 4 november	4
Grooterkamp	5
Nieuwsbrieven AWN-afdelingen	5
Tentoonstellingen	5

We zoeken nog steeds nieuwe bestuursleden

Het bestuur van AWN18 bestaat thans uit 3 leden. Davy Kastelein heeft vanwege zijn drukke werkzaamheden zijn bestuursfunctie opgegeven. Hans Louwhoff maakt sinds enige maande deel uit van het bestuur van AWN18. We zijn nog steeds op zoek naar 2 nieuwe bestuursleden. Geef je op bij de secretaris van AWN18 Gerard Tiemessen.

Nieuw bestuurslid Hans Louwhoff

Hans Louwhoff, 56 jaar, woonachtig in Gorssel is werkzaam geweest bij de Sociale Verzekeringsbank. Geschiedenis is al sinds de lagere school een hobby van hem. Enige bestuurlijke ervaring heeft hij in het verleden opgedaan in het bestuur van een Rotterdamse hockeyvereniging, het afdelingsbestuur van de PvdA Heemstede en de medezeggenschapsraad van het Openbaar Lager Onderwijs Lochem. Hij heeft dat altijd met veel plezier gedaan en het lijkt hem leuk een bestuursrol bij AWN18 te combineren met zijn hobby.

Lezing Jan Verhagen 5 oktober 2016. Nieuwe inzichten in de Romeinse waterwerken en de Gelderse limes

Jan Verhagen voert een promotieonderzoek uit naar de Romeinse waterwerken in de Rijn-Maas delta. In dit deel van het Romeinse Rijk gingen de belangrijkste transporten over het water. Niet alleen de rivieren werden benut, maar er werden ook routes gecreëerd door het graven van kanalen en de bouw van dammen, watermanagement avant la lettre. Spreker zal een overzicht geven van de vele theorieën die in de loop der jaren zijn ontstaan over de ligging van de befaamde Drususgracht, langs welke schepen met troepen werden verplaatst ter onderwerping van Germanië. Op grond van nieuw bodemonderzoek kan een aantal van deze theorieën de prullenbak in. Spreker geeft een beeld van het inzicht dat door de studie is verkregen. Hiertoe behoren recent uitgevoerde onderzoeken, zoals een duik- en sondeeronderzoek in de waterplas de Bijland en vervolgonderzoek met grondboringen dat in 2015 bij Herwen / Lobith en in 2016 in het gebied van de Utrechtse Vecht wordt uitgevoerd.

Als onderdeel van het onderzoek is ook kritisch naar de Gelderse limes gekeken. Nadat de Romeinen rond 40 na Chr. afzagen van de onderwerping van Germanië, hebben ze de Rijn tot rijksgrens gemaakt, de limes, met een reeks forten (castella). Spreker heeft de informatie over de afstanden tussen Romeinse plaatsen in dit gebied opnieuw geanalyseerd. Hij komt daarbij tot een aantal andere identificaties dan altijd is gedacht! Zo blijkt de naam Castra Herculis niet bij het castellum van Arnhem-Meinerswijk, maar bij de legioensvesting (castra) op het Valkhof / Hunerberg in Nijmegen te horen. Onze kennis van de Romeinen is dus nog volop in ontwikkeling.

De lezing vindt plaats op woensdag 5 oktober in zalencentrum Van Vlotenhof, Van Vlotenlaan 85, 7412 SC Deventer. Aanvang: 19.30 uur. Toegang: niet-leden. €3,-. Leden €2,-.

Op zoek naar Hamaland

Het uitwerken van de vondsten die we in maart bij Terwolde hebben verzameld gaat nog steeds door. Intussen zijn alle vondsten gewassen, geteld, gewogen en voor een flink deel ook gefotografeerd door Harry Schotman.

De vondsten die Evert en Michel Kluin al eerder verzameld hadden op dezelfde akker zijn daar ook in meegenomen.

Voor een goed onderbouwde datering van de vondsten hebben we de specialistische hulp van Emile Mittendorff van archeologie Deventer ingeroepen. Hij dateerde veel van de Pingsdorf scherven in de tweede helft van de 10e en 11e eeuw, hoewel er ook wel enkele oudere scherven waren. De oudste scherven dateren uit het eind van de 9e eeuw of begin 10e eeuw, terwijl de bewoning lijkt te eindigen aan het begin van de 14e eeuw.

Figuur 1 Determinatie aardewerk uit Terwolde door Emile Mittendorff (Foto Ronald Betman)

Een bijzondere vondst van dezelfde akker werd gevonden door een jongeman uit de buurt. Hij vond een zilveren Denier, geslagen in Deventer tijdens Hendrik II (1002-1024).

Vrijwel identieke munten zijn ook in Deventer geslagen door Adela van Hamaland (973-1018). Dichter bij Hamaland zijn we nog niet eerder geweest in ons onderzoek.

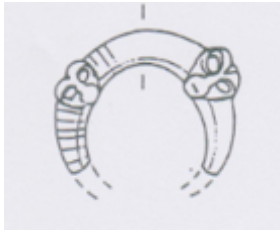
Figuur 2 Denier van Hendrik II

Een andere interessante vondstcategorie zijn meer dan 100 rolletjes lood van 1.5 tot 4 cm lang. Waarschijnlijk zijn ze gebruikt als netverzwaring. Soortgelijke loodrolletjes zijn ook bekend uit Dorestad.

Overwogen wordt om het gevonden glas materiaal en slakachtige materiaal (zie de eerdere nieuwsbrief) aan een XRF meting te laten onderwerpen door het RCE. Eerste contacten zijn gelegd.

Veldkartering 12 november te Wilp

In het kader van op zoek naar Hameland zal op 12 november opnieuw een veldkartering gehouden worden. Ditmaal te Wilp. In het verleden zijn op de beoogde locatie van de veldkartering aardewerkscherven (Pingsdorf, Paffrath, kogelpot) en metaalvondsten gedaan, onder andere een bronzen ring (riemgeleider) met twee katachtige dierenkoppen gedateerd op de 9de eeuw.

bronzen ring

Nadere berichten over de veldkartering zullen nog volgen.

Metaaltijdendag 7 oktober 2016

Op vrijdag 7 oktober vindt in Amersfoort (NL) de vierde Metaaltijdendag plaats, met als centraal thema: 'Huis en Huishouden: de mens 'achter' de plattegrond'.

Deze dag, een initiatief van de Stichting Metaaltijdenonderzoek Nederland, wil een platform bieden voor archeologen geïnteresseerd in de archeologie van de metaaltijden van Nederland.

Je vindt het definitieve programma en alle praktische informatie op de website <<http://www.metaaltijden.nl/>> metaaltijden.nl. Inschrijven kan via <<http://www.metaaltijden.nl/register.html>> meld je snel aan want er is beperkt ruimte!

En met de Metaaltijdendag in aantocht kan eveneens de Metaaltijdenbundel (nr. 3) besteld worden, die binnenkort verschijnt <<https://www.sidestone.com/books/?q=metaaltijden>>

Reuvsdagen 2016 op 3 en 4 november

De Reuvsdagen 2016 vinden plaats op donderdag 3 en vrijdag 4 november in het Parkstad Limburg Theater in Heerlen. Daarnaast zijn er op zaterdag 5 november gratis archeologische excursies in de omgeving.

VROEGBOEKKORTING

Er zijn nog enige onzekerheden in het inhoudelijke programma. Daarom is besloten de periode met vroegboekkorting te verlengen tot en met 30 september.

TOPVONDSTEN

Het is nog mogelijk om Topvondsten aan te melden.

POSTERS

Het is nog mogelijk om Posters aan te melden.

INFORMATIE

Zie www.reuvsdagen.nl
of bel met Carla Jansen 06 - 553 050 88

Bestuur Stichting Reuvs, Programmacommissie en organisatie Reuvsdagen 2016 hoopt velen van u in Heerlen te ontmoeten.

Groeterkamp

De bouw in de wijk Groeterkamp nadert zijn einde. Er zijn nog maar 3 kavels uit te graven. Huib de Kruijf en Maarten Fabery de Jonge hebben in de afgelopen jaren 7 grotere werkputten (ca. 330 vierkante meter) en 30 particuliere kavels (80 – 100 vierkante meter) onderzocht. Daarbij zijn 106 spoornummers toegewezen. waaronder: diverse kuilen, wandprofielen (tbv bodemopbouw), etc. De vondsten omvatten:

- Aardewerk 19.2 kg (>1000 stuks)
- Vuursteen: 89 stuks. Waaronder bijl, mesje, diverse schrabbers, klingen
- Natuursteen: 107 stuks
- Bot: 1 x
- Metaal: 15 x
- Monsters, waaronder houtskool : 32 x

De tijd is nu gekomen om het onderzoek te documenteren en de vondsten te deponeren en te archiveren en een mooi rapport te schrijven. Hiervoor is een project gestart. Diverse deskundige personen en instanties hebben hun medewerking toegezegd. Ten behoeve van de financiering van een en ander wordt thans met medewerking van de regioarcheoloog een evaluatierapport opgesteld.

Nieuwsbrieven AWN-afdelingen

De secretaris van AWN18 ontvangt met regelmaat digitale nieuwsbrieven van andere AWN-afdelingen. Een ieder die deze nieuwsbrieven ook wil ontvangen kan dit doorgeven aan de secretaris Gerard Tiemessen die dan voor een digitale verspreiding zal zorgen.

Tentoonstellingen

Liefhebbers van Romeins en vroeg middeleeuws mogen dit niet missen. Tot 13 november is in het Römisch-Germanischen Museum Köln te zien de tentoonstelling Zerbrechlicher Luxus. Köln ein Zentrum antiker Glaskunst.

Nadere informatie: <http://www.museenkoeln.de/portal/pages/4689.aspx?s=4689>

Voorzitter:

vacature

Secretaris:

Gerard Tiemessen, Zaagmolenerf 8, 7241 VJ Lochem,

tel. 0573-252768,

e-mail: awn18secretariaat@gmail.com.

Penningmeester:

vacature

Bestuurslid/waarnemend penningmeester:

Chris Nieuwenhuize, Elegastgaarde 3, 7329 AH Apeldoorn,

tel. 055-5416145,

e-mail: c.nieuwenhuize@zonnet.nl

Bestuurslid:

Hans Louwhoff, Esdoornlaan 6, 7213 WV Gorssel

tel. 06-53150183

e-mail: Hanslouwhoff@kpnmail.nl

Website:

www.AWN18.nl